

תאריך: 21.01.2009

בתשובה נא לציין: 59266

לכבוד
ניצב ישראל יצחק
מפקד משמר הגבול
רח' החשמונאים 1
לוד

בדואר רשום ובפקס: 08-9770420

דחוף ביותר!

שלום רב,

הנדון: **העלמת קטין משך 10 ימים תמימים בידי שוטרי מג"ב:**
זבן, ת"ז _____, מירושלים

1. הריני לפנות אליך בדחיפות בנושא שבנדון, אשר אין שיעור לחומרתו, כדלקמן.
2. במסגרת פעילותו רבת השנים לקידום זכויות האדם של תושבי השטחים, עוסק המוקד להגנת הפרט (להלן: **המוקד**) באיתור עצורים ובתנאי כליאתם. במהלך שנים אלה סייע המוקד למשפחות פלסטיניות רבות, אשר יקיריהן נלקחו על-ידי רשויות הביטחון הישראליות, במסירת מידע בדבר מקום מעצרו של בני המשפחה שנעצרו. להלן הפירוט העובדתי של המקרה הנדון.
3. ביום א', 4.1.09, בשעה 30: 7 בבוקר, עת היה בדרכו לבית ספרו שבשכונת אל-עזרייה באוטובוס ציבורי, הגיע הנער _____ זבן בן ה-17, משכונת ראס אל-עמוד במזרח ירושלים, למחסום נייד שמוקם אחרי מחסום א-זעיים. לאחר שנלקחו מהנוסעים תעודות-הזהות לבדיקה על-ידי שוטרי מג"ב במחסום, נקרא _____ לרדת מהאוטובוס. הנער הספיק להודיע בקצרה לאימו באמצעות הטלפון הסלולארי ש"נעצר על-ידי הצבא", זאת לפני שנלקחו ממנו הטלפון הסלולארי והארנק שברשותו, כוסו עיניו, נאזקו ידיו, והוא נלקח בגי'פ, על-ידי שלושה שוטרי מג"ב, ליעד לא ידוע. כאן החלה מסכת של התעמרות, אשר קשה להאמין כי מתקיימת במדינה דמוקרטית ומתוקנת, ואשר נמשכה למעלה מ-10 ימים תמימים.
4. על-פי עדותו של _____, הוא נלקח, לאחר נסיעה ארוכה, אשר במהלכה אף עבר השפלות שונות בידי החיילים שהחזיקו בו, למקום לא ידוע, שם נותר לכל אורך תקופת החזקתו. פעם אחת בלבד בכל תקופת החזקתו הועבר הנער לחדר אחר מהחדר בו הוחזק, בו נחקר ב"חקירה רשמית" לגבי חלקו לכאורה ביידוי אבנים בשכונת ראס אל-עמוד. חוץ מחקירה זו, הועבר הנער מספר פעמים לחקירות "לא פורמליות" על-ידי אותו שוטר מג"ב שעצר אותו. במהלך אותן "חקירות", הופעל על הנער לחץ נפשי, שכלל ניסיונות להציע פיתוי כלכלי ובלבד שייאות "לגלות" פרטים על אירועי יידויי אבנים ועל דמויות שהיו מוכרות

- לרשויות הביטחון משכונת מגוריו. לכל אורך החקירה _____ שמר על גרסה אחידה, בה הכחיש כל קשר לאותם אירועים, ואף סירב בתוקף להצעות הכלכליות של השוטר.
5. מלבד חקירה רשמית בודדת זו, לא ראה הנער גורם חוקר אחר. לכל אורך התקופה הוא הוחזק על ידי אותו שוטר מג"ב שעצר אותו, שגם היכה וקילל אותו מידי פעם. במשך כל אותם ימים, הוחזק הנער בחדרון קטן, אטום לחלוטין לאור יום, בלא שירותים או מקלחת, תוך שהוא מקבל ארוחה אחת ביום, אשר הרכבה – מנה זעומה של שמנת ולחם.
6. פעמים מספר במהלך תקופה זו הורשה _____ להתקשר לבני משפחתו, תוך שהוא מדבר באמצעות הרמקול בנוכחות אותו שוטר מג"ב דלעיל, שהורה ל_____ להימנע מלציין שהינו מוחזק בידי מג"ב, אלא שעליו לומר כי הוא מוחזק בידי הצבא. כמו-כן, נאסר על _____ לציין את מקום החזקתו. כך, נותרה משפחת הנער באפילה בכל הנוגע למקום החזקתו של יקירה, ובאשר לגורם המחזיק בו.
7. אביו של הנער, _____ זבן, הגיש תלונה במשטרה בדבר היעדרו של בנו ביום 5.1.09, יום לאחר היעלמו. העתק התלונה מצ"ב ומסומן ע/1.
8. ביום 7.1.09 פנה האב למוקד להגנת הפרט, וביקש סיוע באיתורו של בנו הנעדר. כאן החלה מסכת בלתי נגמרת של ניסיונות איתור כושלים.
9. ביום 8.1.09 יצר המוקד קשר עם מספר גורמים רב, ביניהם: השב"ס, משל"ט הכליאה הצה"לי, משטרת מעלה אדומים, משטרת בנימין, ומפקדת מחוז ש"י במשטרה – אף גורם לא ידע דבר על מקום הימצאו של הנער. זאת, למרות הוראה מפורשת בחוק, המחייבת את הרשויות העוצרות למסור, באופן מיידי, מידע בדבר מעצרו של אדם למשפחתו. לעניין זה קובע סעיף 33(א) לחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה – מעצרים), התשנ"ו-1996, כי:
- "החליט הקצין הממונה לעצור את החשוד, תימסר, ללא דיחוי, הודעה על מעצרו ועל מקום הימצאו לאדם קרוב לו שהוא נקב בשמו, ואשר ניתן לאתרו באמצעים סבירים, זולת אם ביקש העצור שלא למסור הודעה כאמור; שונה מקום הימצאו של העצור תודיע המשטרה גם על כך".**
10. במהלך החיפושים שערך המוקד, מסר ביום 8.1.09 חייל בחמ"ל מג"ב ירושלים, כי אין כלל עצורים אשר מוחזקים על-ידי מג"ב, כולם מועברים מיידית לאחריות השב"ס.
11. התעלומה נמשכה מספר ימים, בעוד הנער, כך הסתבר בדיעבד, ממשיך להיות מוחזק בידי חיילי מג"ב, כמתואר לעיל. ביום ב', 12.1.09, כשמונה ימים לאחר היעלמו של הנער, ניסה המוקד בשנית לאתרו, וכל מאמציו עלו בתוהו. מכתב ממשל"ט כליאה, המאשש את ניסיונות האיתור הכושלים, מצ"ב ומסומן ע/2.
12. באותו יום יצר המוקד קשר עם אבי הנער, שמסר שבנו עדיין נעדר ולא שב הביתה. שוב ניסה המוקד לברר במחלקת חקירות הנוער של מרחב ציון במשטרה אם יש מידע חדש בדבר הנער, אולם נמסר שכל המידע הקיים שיש בידיהם הוא כי הנער נעדר, וכי נעשים מצד מירב המאמצים לאתרו. כך, נותרו המוקד ומשפחת הנער בפני שוקת שבורה, ונאלצו להתמודד עם עובדת היעדרו של הנער.

13. ביום ד', 14.1.09, הושלך הנער _____ זבן מתוך רכב צבאי במחסום קלנדיה, לאחר שהוסרו ממנו כיסוי העיניים והאזיקים. משם נסע הנער חזרה לביתו במונית, עליה נאלץ לשלם אבי הנער, מאחר וכל כספו של _____ נלקח ממנו על-ידי החיילים בתחילת החקירה, ולא הוחזר. כך, בדרך לא דרך, הסתיימה פרשה אפלה זו עבור הנער ובני משפחתו.
14. בטרם נודע למוקד דבר השחרור, הוגש בידי עו"ד סיגי בן-ארי מהמוקד קדם בג"ץ Habeas Corpus למחלקת הבג"צים בפרקליטות המדינה בנוגע לנער הנעדר. העתק קדם הבג"ץ מצ"ב ומסומן ע/3. במכתב תשובה מהפרקליטה אשר מונתה לטפל בתיק, צוין כי על-אף נסיונות איתור שנעשו על-ידם, בפרקליטות גם כן לא מצליחים לאתר. מאחר והנער שוחרר, ברי כי אין עוד טעם להמשיך בהליכים הללו, אולם אין בכך כדי לקבוע כי ניתן לעבור על מקרה חמור שכזה לסדר היום.
15. אין צורך להמשיך ולהכביר מלים בנוגע לחומרת המקרה המתואר לעיל. מערכת שלטונית המעלימה ומחביאה אדם, ובמקרה זה קטין, במשך פרק זמן ניכר, נוהגת באכזריות הפוגעת קשות בצלם האנוש של העצור ובני משפחתו ומפירה את כל הדינים והנורמות בנוגע למעצר.
16. התנהלות זו הינה שערורייתית ובלתי חוקית בעליל, ועל-כן נדרש מהמערכת השלטונית שכך נהגה לפעול בנחישות ובדחיפות על מנת לעקרה מן השורש.
17. אשר על כן אנו דורשים:
- א. לאתר את האחראים, במחדל או במעשה, להפרת הדין האמורה, ולנקוט נגדם בכל הצעדים הנדרשים עקב חומרת האירוע.
- ב. לתקן לאלתר את הטעון תיקון, זאת בין היתר באמצעות חידוד הנהלים והכללים הנהוגים במקרים כגון דא, והעברתם לכל הגורמים הרלוונטיים, בין במטה ובין בשטח. זאת בכדי לוודא שמקרה חמור שכזה לא יישנה.
18. לתגובתכם הדחופה והמפורטת אודה.

בכבוד רב

דניאל שנהר, עו"ד

העתק:
תת-ניצב שאול גורדון, יועמ"ש משטרת ישראל